

1. ส่วนประกอบของประมวลสาระ

ประมวลสาระ หน่วยที่ 1 การเขียนย่อหน้า ประกอบด้วย แผนผังแนวคิด แผนการสอน ประจำหน่วย และเนื้อหาสาระ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 แผนผังแนวคิด เป็นส่วนที่แสดงถึงขอบข่ายแนวคิดของเนื้อหาสาระ

1.2 แผนการสอนประจำหน่วย ประกอบด้วย หน่วย หัวเรื่อง แนวคิด วัตถุประสงค์

1) หน่วย หรือบทเรียน ประกอบด้วย ชื่อหน่วย และชื่อเรื่องของหน่วย

2) หัวเรื่อง เป็นการกำหนดเรื่องย่อยของเนื้อหาที่มีความต่อเนื่องกัน ได้แก่ หลักการเบื้องต้นในการเขียนย่อหน้าที่ดี ส่วนประกอบของย่อหน้า ขอบเขตของเนื้อหา และการขยายความในย่อหน้า

3) แนวคิด เป็นการนำคำสำคัญหรือคำหลักที่เกี่ยวกับเนื้อหาสาระในแต่ละหัวเรื่อง เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจเรื่องสั้น ๆ

4) วัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้การสอน โดยมุ่งที่ผลการกระทำหรือพฤติกรรมของนักเรียน ภายใต้งานและเกณฑ์ที่กำหนด

1.3 เนื้อหาสาระ

เนื้อหาสาระในแต่ละหัวเรื่อง ประกอบด้วย (1) การเกริ่นนำ เป็นการนำเข้าสู่เรื่อง

(2) หัวข้อย่อยของแต่ละหัวเรื่อง และ (3) สรุปเนื้อหาสาระ

2. วิธีการใช้ประมวลสาระ

ขั้นตอนการใช้ประมวลสาระ มีดังนี้

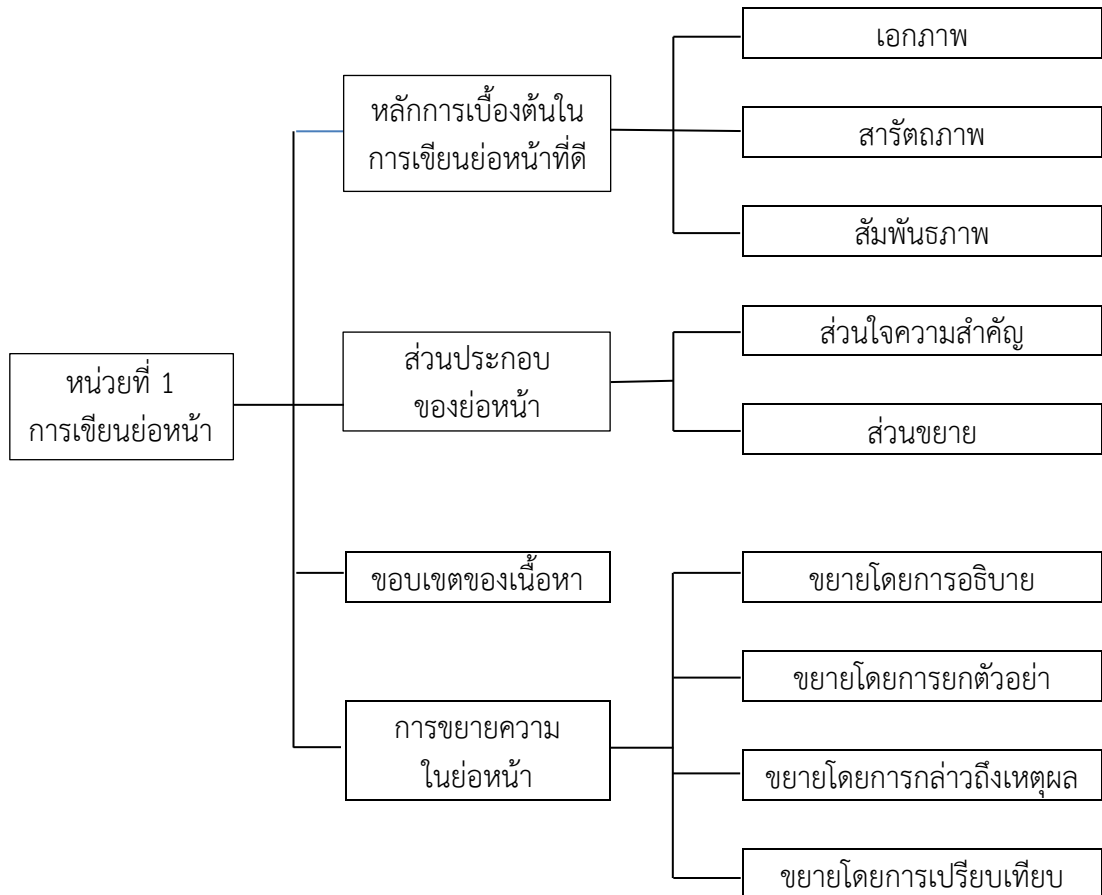
1) ศึกษาแผนผังแนวคิด

2) อ่านแผนการสอนประจำหัวเรื่อง

3) อ่านเนื้อหาสาระ

นอกจากนี้ นักเรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองตามขั้นตอนของเนื้อหาสาระตามหัวเรื่องได้หลายครั้งจนกว่าจะเข้าใจ หรือศึกษาไปพร้อมกับการฝึกปฏิบัติจริง โดยมีสื่อประกอบ คือ ประมวลสาระ แบบฝึกปฏิบัติ และมัลติมีเดีย เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แผนผังแนวคิด
หน่วยที่ 1 การเขียนย่อหน้า

แผนการสอนประจำหน่วย

หน่วยที่ 1 การเขียนย่อหน้า

โปรดอ่านหัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์ แล้วศึกษารายละเอียดของหัวเรื่องที่ 1.1 – 1.4

หัวเรื่อง

- 1.1 หลักการเบื้องต้นในการเขียนย่อหน้าที่ดี
- 1.2 ส่วนประกอบของย่อหน้า
- 1.3 ขอบเขตของเนื้อหา
- 1.4 การขยายความในย่อหน้า

แนวคิด

1. ย่อหน้าคือความเรียงเรื่องสั้น ๆ เรื่องหนึ่ง โดยมีหลักการสำคัญคือข้อความนั้นต้องมีเอกภาพ สारัตถภาพ และสัมพันธภาพ
2. ย่อหน้าหมายถึงข้อความตอนหนึ่งซึ่งประกอบด้วยใจสำคัญและมีประโยคขยายใจความสำคัญนั้น ๆ ให้ชัดเจน
3. การเขียนย่อหน้า ต้องยาวพอที่จะอธิบายความคิดได้แจ่มแจ้ง แต่ต้องไม่ยาวจนกระทั่งความคิดหลายอย่างเข้ามาปะปนกัน
4. การขยายความในย่อหน้า ข้อความทุกตอนที่น่ามาขยายจะต้องช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจประเด็นสำคัญชัดเจนขึ้น

วัตถุประสงค์

- เมื่อศึกษาหน่วยที่ 1 จบแล้ว นักเรียนสามารถ
1. อธิบายหลักการเบื้องต้นในการเขียนย่อหน้าที่ดี
 2. บอกคุณลักษณะและส่วนประกอบของย่อหน้าได้
 3. เขียนย่อหน้าได้ถูกต้องตามหลักการเขียนย่อหน้า

กิจกรรมระหว่างเรียน

1. ทำแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนหน่วยที่ 1
2. ศึกษาเอกสารการสอนเรื่องที่ 1.1-1.4
3. ปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายในเอกสารการสอน
4. อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน
5. ทำแบบประเมินผลตนเองหลังเรียนหน่วยที่ 1

สื่อการสอน

1. เอกสารการสอน
2. แบบฝึกปฏิบัติ

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากแบบฝึกปฏิบัติ
2. ประเมินผลจากกิจกรรมและแนวตอบท้ายเรื่อง
3. ประเมินผลจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน

เมื่ออ่านแผนการสอนจบแล้ว ขอให้ทำแบบประเมินตนเองก่อนเรียน

หน่วยที่ 1 การเขียนย่อหน้า แล้วจึงศึกษาเอกสารการสอนต่อไป

เรื่องที่ 1.1

หลักการเบื้องต้นในการเขียนย่อหน้าที่ดี

การสื่อสารโดยการเขียนไม่ว่าจะเป็นการเขียนในรูปแบบใดก็ตาม ผู้เขียนจะต้องรู้จักเลือกสรร ถ้อยคำให้เป็นประโยค เป็นกลุ่มข้อความที่มีใจความสำคัญเพียงประการเดียว อาจอยู่ในลักษณะ ประโยคใจความและประโยคสนับสนุนใจความ รูปแบบของย่อหน้าสังเกตได้จากการเขียนและการ พิมพ์โดยการขึ้นบรรทัดใหม่ และเว้นจากริมกระดาษทางซ้ายมือเข้าไปประมาณ 5-10 ตัวอักษร

คุณลักษณะของย่อหน้าที่ดี

ย่อหน้าที่ดีจะต้องมีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. มีเอกภาพ ย่อหน้าที่ดีต้องมีเอกภาพ คือ ความเป็นหนึ่งในด้านความคิด นั่นคือทุกประโยค ในย่อหน้านั้น ๆ จะต้องกล่าวถึงใจความสำคัญเรื่องเดียวกัน เรื่องที่จะกล่าวนั้นต้องมีขอบเขตจำกัด ไม่ใช่ เรื่องกว้าง ๆ ที่ประกอบด้วยเรื่องต่าง ๆ หลายเรื่อง เพราะจะทำให้ได้เนื้อหาไม่ชัดเจนเท่าที่ควร

การเขียนย่อหน้าให้มีเอกภาพต้องจำกัดขอบเขตความคิดให้มุ่งเพียงความคิดเดียว ความคิดใดที่ไม่ตรง หรือไม่ช่วยสนับสนุนความคิดสำคัญที่เป็นจุดมุ่งหมายต้องตัดออกให้หมด

ตัวอย่าง

“มะพร้าวเป็นพืชที่สามารถนำส่วนต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ได้เกือบทั้งหมด นับตั้งแต่ลำต้น ใบ และผล กล่าวคือ ยอดมะพร้าวนำมาใช้ทำเป็นอาหาร ลำต้นใช้ทำเป็นสะพานข้ามท้องร่อง ใบไว้ห่อ ขนหรือประดิษฐ์เป็นของเล่น ส่วนทางมะพร้าวนำมาใช้ทำเป็นไม้กวาด ผลนำมารับประทานเป็น ผลไม้ หรือนำมาประกอบอาหารคาวหวาน กะลามะพร้าวนำมาประดิษฐ์เป็นของใช้ต่าง ๆ และกาบ มะพร้าวสามารถนำมาใช้แทนพื้นสำหรับหุงต้มได้ ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า มะพร้าวเป็นพืชที่ใช้ ประโยชน์อย่างแท้จริง”

ย่อหน้าที่ยกมาเป็นตัวอย่างนี้ จะมีประเด็นความคิดหลักเพียงเรื่องเดียว คือ เรื่องประโยชน์ ของมะพร้าว

2. สารัตถภาพ ย่อหน้าที่ดีต้องมีสารัตถภาพ คือ ความเป็นเนื้อหาสาระ นั่นคือ ในย่อหน้าหนึ่ง ๆ จะต้องกล่าวถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อย่างใดเนื้อหาสาระหรือได้ใจความที่ชัดเจนเพียงพอ

การเขียนย่อหน้าให้มีสารัตถภาพ ให้รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนอย่างกระจ่างแจ้ง ซึ่งทำ ได้โดยกำหนดประโยคใจความสำคัญขึ้นก่อน แล้วขยายความประโยคใจความสำคัญให้แจ่มชัด ตัวอย่างย่อหน้าเรื่องประโยชน์ของมะพร้าวที่ยกขึ้นมาข้างต้นนี้ ประโยคใจความสำคัญ คือ “มะพร้าว เป็นพืชที่สามารถนำส่วนต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ได้เกือบทั้งหมด” ส่วนข้อความอื่น ๆ เป็นข้อความที่ให้ รายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับประโยชน์ของมะพร้าว เพื่อช่วยสนับสนุนประโยคใจความสำคัญ

3. มีสัมพันธภาพ ย่อหน้าที่ดีต้องมีสัมพันธภาพ คือ มีความสัมพันธ์ระหว่างประโยค นั่นคือ ในย่อหน้าหนึ่ง ๆ ประโยคต่าง ๆ ที่นำมาต่อเนื่องกันนั้นต้องมีความสัมพันธ์กันโดยอาจจะใช้คำเชื่อม หรือกลุ่มคำเชื่อม ช่วยแสดงความสัมพันธ์นั้น ๆ เช่น

ถ้าต้องการเชื่อมประโยคเพื่อแสดงการเสริมความหรือแสดงความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน อาจใช้ว่า อีก ด้วย ประการแรก ประการที่สอง ประการต่อไป นอกจากนี้ ฯลฯ

ถ้าต้องการแสดงการสรุป อาจใช้ว่า ในที่สุด กล่าวโดยย่อ ด้วยเหตุดังกล่าว ฯลฯ

ถ้าต้องการแสดงเหตุผล อาจใช้ว่า เพราะว่า เพราะฉะนั้น ดังนั้น ฯลฯ

ถ้าต้องการแสดงความขัดแย้ง อาจใช้ว่า แต่ อนึ่ง อย่างไรก็ตาม ฯลฯ

ถ้าต้องการบอกเวลาและสถานที่ อาจใช้ว่า หลังจากนั้น ต่อมา เหนือขึ้นไป ฯลฯ

ถ้าต้องการแสดงการเปรียบเทียบ อาจใช้ว่า ราวกับ ในทำนองเดียวกัน ฯลฯ

ถ้าต้องการขยายความ อาจใช้ว่า ตัวอย่างเช่น อาทิ ฯลฯ

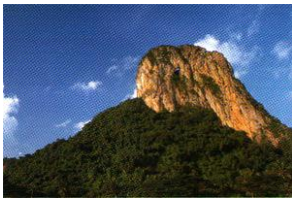
กิจกรรมที่ 1.1

ตอนที่ 1 นักเรียนอ่านข้อความแต่ละย่อหน้า แล้วขีดเส้นใต้ประโยคที่ไม่สัมพันธ์กับใจความทำให้อ่านเข้าใจ (10 คะแนน)

<p>ตัวอย่าง</p> 	<p>ขนของนกเค้าแมวแต่ละชนิดมีลักษณะคล้ายกัน ต่างกันแต่สีสันทองขน เช่น สีน้ำตาล สีน้ำตาลอมเหลือง <u>นกเค้าแมวกินอาหารจำพวกสัตว์เลื้อยคลานด้วยนมหรือแมลง แต่บางชนิดกินทั้งสัตว์และแมลง</u> นกเค้าแมวบางชนิดมีขนขึ้นผิดปกติหรือต่างจากนกเค้าแมวอื่น ๆ บางส่วนของร่างกาย เช่น บางชนิดบนหัวมีขนงอกขึ้น 2 ข้างทำให้มองดูคล้ายหู</p>
	<p>1. ข้าวสังข์หยดเป็นข้าวพันธุ์พื้นเมืองจังหวัดพัทลุงที่มีการปลูกและเป็นที่ยอมรับในท้องถิ่นมานานหลายชั่วอายุคนแล้ว โดยเป็นข้าวนาสวนที่มีคุณภาพ ต้านทานต่อโรคและแมลงศัตรูพืช สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี และที่สำคัญเมื่อหุงสุกแล้วจะมีคามอ่อนนุ่ม ค่อนข้างเหนียวทำให้ย่อยง่าย เหมาะกับผู้สูงอายุและผู้ที่ไม่ใช่แรงงานหนัก ผู้บริโภคได้ให้ความสำคัญกับอาหารสุขภาพ ปลอดภัยจากสารพิษ จึงทำให้มีการผลิตอาหารเพื่อสุขภาพออกสู่ตลาดกันมากขึ้น</p>
	<p>2. เมื่อไปพัทลุงจะมองเห็นนาข้าวกว้างไกลสุดสายตา ช่วงต้นฤดูทำนาเห็นท้องนาเขียวขจี ครั้นไปช่วงฤดูเก็บเกี่ยวจะเห็นทุ่งรวงทอง อร่ามตา เพราะข้าวเป็นแหล่งที่มาแห่งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดพัทลุง โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ราบ ได้ชื่อว่าเป็นอู่ข้าวอู่น้ำ ที่สำคัญแห่งหนึ่งของแหลมมลายูมาแต่โบราณ</p>
	<p>3. หนังตะลุง คือ ศิลปะการแสดงประจำท้องถิ่นอย่างหนึ่งของภาคใต้ เป็นการเล่าเรื่องราวที่ผูกร้อยเป็นนิยาย ดำเนินเรื่องด้วยบทร้อยกรองที่ขับร้องเป็นสำเนียงท้องถิ่น หรือที่เรียกกันว่า การ "ว่าบท" มีบทสนทนาแทรกเป็นระยะ หนังตะลุงเป็นความบันเทิงที่ต้องจัดหามาในราคาที่แพงและยุ่งยาก และใช้การแสดงเงาบนจอผ้าเป็นสิ่งดึงดูดสายตาของผู้ชม</p>

4. ล่องแก่งหนานมดแดง จังหวัดพัทลุง พายเรือคายัคผจญภัยในสายน้ำที่รายล้อมด้วยธรรมชาติ ณ ห้วยน้ำใส ผ่านแก่งเล็กแก่งน้อยหลายระดับกว่า 40 แก่ง คำว่า "หนาน" เป็นภาษาท้องถิ่นภาคใต้ หมายถึง แก่ง หรือน้ำต่างระดับ ขึ้นทั้งได้ชมธรรมชาติสวย ๆ แล้วยังได้ตื่นเต้นกันไปตลอดเส้นทาง

5. “ภูเขาอกทะลุ” หรืออีกชื่อที่ชาวบ้านเรียกกันสั้นๆ ว่า “เขาอกลุ” ตั้งอยู่ในบริเวณใจกลางเมืองพัทลุง ครอบคลุมพื้นที่ 3 ตำบล คือ ตำบลปรังค์หมู่ ตำบลคูหาสวรรค์ และตำบลพญาขัน ชาวพัทลุงเปรียบภูเขาอกทะลุประดุจเสาหลักและตราประจำจังหวัด คำขวัญของจังหวัดพัทลุงคือ “เมืองหนังโน้ราห์ อู่นาข้าว พราวน้ำตก แหล่งนกน้ำ ทะเลสาบงาม เขาอกทะลุ น้ำพุร้อน” เขาอกทะลุมีลักษณะเป็นเขาหินปูน บริเวณตรงกลางมีช่องขนาดใหญ่ เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 10 เมตร สามารถมองทะลุไปยังอีกด้านหนึ่ง ซึ่งจะเห็นบรรยากาศของเมืองพัทลุงได้อย่างชัดเจน

6. โลมาอิรวดี หรือ โลมาหัวบาตรมีครีบหลัง รูปร่างหน้าตาคล้ายโลมาทั่วไป แต่มีลักษณะเด่นคือ หัวที่มนกลมคล้ายบาตรพระ ลำตัวสีเทาเข้ม แต่บางตัวอาจมีสีอ่อนกว่า มีการกระจายอย่างกว้างขวางในมหาสมุทรแปซิฟิก มหาสมุทรอินเดีย และอ่าวไทย มักพบเข้ามาอยู่ในแหล่งน้ำกร่อยและทะเลสาบหรือน้ำจืด ตามีขนาดเล็ก ปากอยู่ด้านล่าง ครีบข้างลำตัวแผ่กว้างเป็นรูปสามเหลี่ยม ครีบบนมีขนาดเล็กมาก มีรูปทรงแบนและบางคล้ายเคียว มีขนาดประมาณ 180-275 เซนติเมตร

7. วิธีการสานเสื่อกระจูด นิยมสานลวดลายมาตรฐาน คือ ลายขัดสองหรือลาย ขัดสาม ชาวบ้านนิยมปลูกต้นกระจูดเอาไว้ใช้สานเสื่อภายในครอบครัวและขายเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว นอกจากนั้นมีการพัฒนาดัดแปลงลวดลายการสานต่อไปอีก เช่น ลายลูกแก้ว ลายดาวล้อมเดือน ลายดอกจันทน์ ลายแก้วต่อดอก ลายโดม ลายแก้วเนื่อง ลายก้านต่อดอก เป็นต้น

8. ควายในทุ่งพรุทะเลน้อยเป็นควายเลี้ยงปล่อยแบบเข้าไป-เย็นกลับ อาศัยและหากินอยู่ในป่าพรุ เลี้ยงสับทอดติดต่อกันมา 3-4ชั่วอายุคน เป็นเวลานานร่วม 100 กว่าปี วิธีการเลี้ยงนิยมเลี้ยงเป็นฝูงปล่อยทุ่งและมีคอกสำหรับให้ควายพักผ่อน เจ้าของควายจะเปิดคอกปล่อยควายออกกินหญ้าเวลาเช้าประมาณ 09.00 น. ควายจะกลับเข้าคอกเองในตอนเย็นประมาณ 15.00-16.00 น.

	<p>9. การตั้งเปรต และชิงเปรตจะกระทำกันในวันที่ยกหมรับไปวัด อาหารที่ใช้ตั้งเปรตส่วนมากเป็นอาหารที่บรรพบุรุษที่เป็นเปรตชอบอย่างละนิดอย่างละหน่อย ขนมที่ไม่ขาดคือ ขนมลา ขนมพอง ขนมบ้า ขนมเบร้า(ดีซ่า) ผู้เฒ่าผู้แก่หลายคนได้ยืนยันว่าการชิงเปรตไม่เป็นความอัปมงคลแก่ผู้ชิงเปรตแต่อย่างใด นอกจากขนมดังกล่าวแล้ว ยังมีของแห้งที่ใช้เป็นเสบียงกรัง เช่น ข้าวสาร หอม กระเทียม พริก เกลือ กะปิ น้ำตาล น้ำปลา กล้วย อ้อย มะพร้าว ด้าย เข็มเย็บผ้า रुपเทียน นำลงจัดในหมรับ โดยเอาของแห้งรองกันและอยู่ภายใน ส่วนขนมทั้งหลายอยู่ชั้นนอก ปิดคลุมด้วยผืนลาทำเป็นรูปเจดีย์ยอดแหลม</p>
	<p>10. วันมาฆบูชาปีนี้ พวกเราตั้งใจพร้อมกันที่จะออกเดินทางไปสร้างบุญ ร่วม“แห่ผ้าห่มองค์พระบรมธาตุเจดีย์” ด้วยกันที่วัดเขียนบางแก้ว วัดเขียนบางแก้ว มีชื่อเรียกหลายชื่อตามกาลสมัย เช่น วัดพระธาตุบางแก้ว วัดตะเขียนบางแก้ว วัดบางแก้ว ตั้งอยู่ที่หมู่ ๔ ตำบลจองถนน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง เข้านี้จึงเต็มไปด้วยเพื่อนร่วมทางกว่า 300 คน สร้างความคึกคักกันตั้งแต่เช้า พวกเราต้องไปให้ถึงวัดก่อน 10 โมงเช้า เพื่อร่วมขบวนแห่ แต่ก็ไม่มีใครบ่นเพราะตั้งใจกันไว้แล้วที่จะมาสร้างบุญด้วยกัน</p>

ตอนที่ 2 นักเรียนเขียนเรียบเรียงข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้ให้สัมพันธ์กัน (10 คะแนน)

ตัวอย่าง

- ก. วังเก่าเป็นเรือนไทยภาคใต้ผสมภาคกลาง มีเรือนไทยทรงไทยแฝดอยู่ตรงกลาง
- ข. วังเจ้าเมืองพัทลุง ประกอบด้วย “วังเก่า” และ “วังใหม่”
- ค. เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของจังหวัดพัทลุง
- ง. วังใหม่เป็นกลุ่มเรือนไทย 5 หลัง แบ่งเป็นเรือนนอนและเรือนครัว

😊 วังเจ้าเมืองพัทลุง ประกอบด้วย “วังเก่า” และ “วังใหม่” เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของจังหวัดพัทลุง วังเก่าเป็นเรือนไทยภาคใต้ผสมภาคกลาง มีเรือนไทยทรงไทยแฝดอยู่ตรงกลาง วังใหม่เป็นกลุ่มเรือนไทย 5 หลัง แบ่งเป็นเรือนนอนและเรือนครัว

1. ก. อ้ายเท่ง รูปร่างผอมบางสูง ท่อนบนยาวกว่าท่อนล่าง ผิวดำ ปากกว้าง หัวเถิก ผมงอหยิก ใบน้าคลายนกระฮัง
- ข. นิ้วมือขวยยาวโตคล้ายอวัยวะเพศผู้ชาย นิ้วชี้กับหัวแม่มือซ้ายงอหยิกเป็นวงเข้าหากัน
- ค. นุ่งผ้าโสร่งลายตาหมากรุก คาดพุงด้วยผ้าเช้าม้า ไม่สวมเสื้อ ที่สะเอวเหน็บมีดอ้ายครก
- ง. ชอบพูดจาโผงผาง ไม่เกรงใจใคร ชูส่าห์กับผู้อื่น ล้อเลียนเก่ง เป็นคู่หูกับอ้ายหนู
2. ก. ไหลบัวมีรสชาติคล้าย ๆ สายบัว
- ข. ไหลบัวคือหน่อที่ยื่นออกมาจากรากบัวหลวงต้นแม่

- ค. และกำลังจะกลายเป็นบัวหลวงต้นใหม่
- ง. แต่กรอบแน่นและกรอบนานกว่าสายบัว
- 3. ก. นำหวายมาคล้องกิ่งไม้แล้วดึงหวายกลับไปกลับมาเร็ว ๆ
 - ข. จะเกิดการเสียดสีจนติดไฟขึ้น และหวายจะขาดออกพอดี
 - ค. ชาวไทยสามารถทำไฟขึ้นมาอย่างอาหารได้อย่างรวดเร็ว
 - ง. โดยนำเยื่อต้นเต่าร้างนำมาเสียดกับกิ่งไม้แห้ง ๆ ใช้เท้าเหยียบไว้กับพื้น
- 4. ก. ในอดีตเคยถูกใช้เป็นที่ว่าราชการและเป็นที่พักอาศัยของเจ้าเมืองพัทลุง
 - ข. วังเจ้าเมืองพัทลุงหรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “วังเก่า-วังใหม่”
 - ค. ตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกัน
 - ง. เนื่องจากมีการแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วนคือ วังเก่าและวังใหม่
- 5. ก. คนลากจะเปียดเสียดกันสนุกสนานและประสานเสียงร้องบทลากพระเพื่อผ่อนคลาย
 - ข. ใช้เชือกแบ่งผูกเป็น 2 สาย เป็นสายผู้หญิงและสายผู้ชาย
 - ค. ชักพระทางบก คือการอัญเชิญพระพุทธรูปปางอุ้มบาตรขึ้นประดิษฐาน บนนบพระหรือบุษบก แล้วแห่แห่น
 - ง. ใช้โพน ช้อง ระฆัง เป็นเครื่องตีให้จังหวะในการลากพระ
- 6. ก. เกิดขึ้นครั้งแรกที่ เมืองพัทลุง หรือปัจจุบันคือ ตำบลบางแก้ว จังหวัดพัทลุง
 - ข. มโนราห์ หรือ “โนรา” แรกเริ่มได้เกิดขึ้นในสมัยอยุธยา ได้รับอิทธิพลจากอินเดียโบราณ
 - ค. เป็นศิลปะการแสดงที่ถ่ายทอดมาจากหุ่นกระบอกหุ่นขี้ผึ้ง รุ่งหลาน จนสืบกันมาจนถึงปัจจุบันนี้
 - ง. มีเครื่องดนตรีประกอบ คือ โหม่ง ฉิ่ง ทับ กลอง ปี่ เรียกว่า เบ็ญจสังคีต
- 7. ก. แม่เพลงต้องมีความรอบรู้ไหวพริบดี และฝึกฝนจนแม่นยำในเชิงกลอน
 - ข. การร้องเพลงบอกใช้ภาษาถิ่นปักษ์ใต้ โดยร้องด้นเป็นกลอนสดแท้ ๆ
 - ค. เพลงบอกจะร้องแบบกลอนด้น ครั้งละ 2 วรรค แล้วลูกคู่ก็จะร้องรับ
 - ง. ใช้ปฏิภาณร้องไปตามเหตุการณ์ที่พบเห็น หรือแต่งขึ้นมาเพื่อบอกเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ
- 8. ก. ปากกว้าง น่องเรียว ริมฝีปากหนา ฝ่าเท้าหนา มีพื้นที่คงทนแข็งแรง
 - ข. หญิงจะมีผมยาวเป็นกระเซิง ไม่เคยหวีหรือสระผมเลยตลอดชีวิต
 - ค. ผมหยิกม้วนเป็นรูปคล้ายกับหอยแฉกติดศีรษะ
 - ง. ชาวไทยมีสีผิวดำน้ำตาลไหม้ รูปร่างเตี้ยเล็ก
- 9. ก. จึงทำให้มีรสชาติเฉพาะตัวที่มีความกลมกล่อม
 - ข. มีทั้งรสเค็มและรสหวาน
 - ค. ปลาตุ๋นราใช้น้ำตาลเป็นส่วนประกอบหลักในการหมัก
 - ง. รวมทั้งมีกลิ่นหมักที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว
- 10. ก. ตัวตลกสามารถตลกใครก็ได้
 - ข. หนึ่งคณะหนึ่ง ๆ มีตัวตลกไม่น้อยกว่า 10 ตัวขึ้นไป
 - ค. ตัวตลกมีความผูกพันกับชีวิตของชาวบ้านมากกว่าตัวละครอื่น ๆ
 - ง. ตัวตลกมีความสำคัญในการแสดงหนังตะลุงมาก

ตอนที่ 3 เรียงลำดับข้อความย่อหน้าหนึ่ง ๆ ให้สัมพันธ์กันโดยเรียงลำดับอักษรประจำย่อหน้า

(10 คะแนน)

ข้อ 1 ✍ (2 คะแนน)

ก. คนเราอ่านหนังสือกันทุกคน สมัยนี้การอ่านหนังสือก็เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ตื่นเช้าเราก็อ่านหนังสือ หรือฟังวิทยุ ซึ่งก็เป็นการอ่านอย่างหนึ่ง

ข. หนังสือเป็นที่รวมแหล่งความรู้ ความเพลิดเพลิน เป็นชุมทรัพย์ที่ไม่มีผู้ใดหวงห้าม นับเป็นชุมทรัพย์อันประเสริฐ ซึ่งเราอาจจะขุดเอามาเป็นประโยชน์ได้ โดยเสียแรงและค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด

ค. เวลาว่างเราก็อ่านหนังสือบันเทิงคดี ที่เรียกว่า หนังสืออ่านเล่น แต่อ่านเสร็จแล้วก็ไม่ได้ความรู้ความคิดดีขึ้น โบราณท่านเรียกว่า อ่านหนังสือออก แต่อ่านไม่เป็น

ง. ถึงแม้ชุมทรัพย์แหล่งนี้ จะเปิดให้คนขุดได้โดยเสรี แต่ก็มีคนเป็นอันมาก ไม่สามารถพบโชคได้จากชุมทรัพย์แห่งนี้ เพราะเขาขาดเครื่องมืออันสำคัญคือการอ่าน

ข้อ 2 ✍ (2 คะแนน)

ก. ตลอดทั้งวันวันนั้น เจ้าหน้าที่หน่วยกู้ภัยและชาวบ้านที่รอดชีวิตใช้เครื่องมือทุกชนิดที่มีช่วยกันค้นหาผู้เคราะห์ร้าย แต่ก็ไม่สามารถพบผู้รอดชีวิต

ข. ตกค่ำเจ้าหน้าที่ชุดที่สองค้นหาผู้เคราะห์ร้ายแทนเจ้าหน้าที่ชุดแรกที่หยุดพัก พวกเขาเชื่อว่าจะมีผู้รอดชีวิตหลงเหลืออยู่ หากพบพวกเขาได้เร็วเท่าไรโอกาสที่จะรอดชีวิตก็มีมาก

ค. ภายหลังจากน้ำป่าได้พัดถล่มหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่กู้ภัยได้ระดมกำลังกันช่วยขุดค้นหาผู้ที่ติดอยู่ใต้กองไม้ ซากปรักหักพังของบ้านเรือนที่น้ำป่าพัดพามา ด้วยความหวังว่าจะยังมียูรอดชีวิตหลงเหลืออยู่

ง. ตลอดคืนนั้นจนรุ่งเช้าเจ้าหน้าที่ยังไม่ยอมรามือ ได้พบผู้รอดชีวิตจำนวน 2 ราย บาดเจ็บ 3 ราย เสียชีวิตไปแล้ว 10 ราย เจ้าหน้าที่ต่างอ่อนเพลีย เจ้าหน้าที่ชุดใหม่จึงเริ่มปฏิบัติการค้นหาผู้เคราะห์ร้ายต่อไป

ข้อ 3 ✍ (2 คะแนน)

ก. ม้าน้ำเป็นสัตว์ที่ว่ายน้ำแย่มาก และมันจะมีครีบด้านหลังที่จะพยุ้น้ำขึ้นไปเป็นแนวตั้ง ครีบนี้จะโบกเร็วมากถึง 70 ครั้งต่อ 1 วินาที เร็วมากจนสายตาของคนเราดูไม่ทัน ม้าน้ำไม่มีอาวุธธรรมชาติที่จะป้องกันตัวเอง มันจึงใช้การพรางตัวโดยสามารถเปลี่ยนสีของมันให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้เพียงในช่วงไม่กี่วินาทีหรือพริบตาเดียว นอกจากนั้นมันยังสามารถจะเปลี่ยนรูปร่างให้เหมือนกับพวกพืชพันธุ์ใต้ทะเลได้ด้วย

ข. ม้าน้ำในทะเลและมหาสมุทรรอบโลก จะมีทั้งหมด 35 พันธุ์ ซึ่งจะมีลำตัวยาวตั้งแต่ 2 นิ้วจนถึงเกือบ 1 ฟุต ม้าน้ำไม่มีฟัน ไม่มีท้อง และไม่มีซี่โครง แต่มันจะกินเหยื่อซึ่งเป็นหอยเล็ก ๆ หรือสัตว์น้ำเล็ก ๆ โดยใช้จุกที่แหลมคล้ายเครื่องดูดฝุ่นดูดเข้าไป

ค. ม้าน้ำสัตว์ที่มหัศจรรย์ชนิดหนึ่งในโลก ที่หัวของมันเหมือนม้า หางคล้ายกับลิง มีถุงที่ท้องคล้ายจิงโจ้ และเปลี่ยนสีได้เหมือนกิ้งก่า และที่น่าแปลกคือเป็นสัตว์ชนิดเดียวในโลกที่ตัวผู้ตั้งครรรค์

และออกลูก ทั้งนี้ในระหว่าง 3-4 วัน ที่มีการผสมพันธุ์ ซึ่งมันใช้ลำตัวที่คล้ายกับเกราะเสียดสีซึ่งกันและกันและมีเสียงดัง จากนั้นตัวเมียก็จะเอาไข่ไปใส่ที่ถุงหน้าท้องของตัวผู้ การถ่ายเทไข่นี้ใช้เวลาเพียง 5 วินาทีเท่านั้น แต่ในระยะเวลา 15 ถึง 45 วันต่อมา ตัวผู้ก็จะรับภาระเลี้ยงดูไข่ในถุงหน้าท้องของมัน จนกระทั่งลูกน้อยออกจากถุงหน้าท้องมาแหวกว่ายน้ำอยู่รอบ ๆ ตัว ลูกของมันจะออกมาคราวละ 150 ถึง 200 ตัว จะมีรูปร่างคล้ายกับจำลองมาจากพ่อแม่ของมัน แต่มีรูปร่างเล็กกว่าเท่านั้น

ง. ด้วยการที่หางของม้าน้ำคล้ายกับลิง มันจึงสามารถใช้หางนี้คล้ายกับมือจับสิ่งต่าง ๆ นอกจากนี้มันยังใช้หางนี้ยึดสิ่งต่าง ๆ เหมือนกับการทอดสมอเรือให้ร่างของมันตั้งตรง ตา 2 ข้างของมันต่างก็เป็นอิสระซึ่งกันและกัน ข้างหนึ่งสามารถจะมองดูศัตรูที่จะมาทำร้าย ส่วนอีกข้างหนึ่งก็จะมองหาอาหาร นักวิจัยยังได้พบว่า ม้าน้ำยังมีลักษณะนิสัยแตกต่างกันอีกด้วย บางพวกก็ดูกระตือรือร้นและก้าวร้าว บางพวกก็สงบเสงี่ยมและขี้อาย นี่คือม้าน้ำสัตว์ที่น่าทึ่ง

ข้อ 4 ✍ (4 คะแนน)

ก. คำห้ามปรามของพ่อแม่ เป็นเรื่องที่ฟังเชื่อฟัง เพราะพ่อแม่ห้ามด้วยความตั้งใจดี และพ่อแม่ก็มีญาณพิเศษล่วงรู้ถึงอันตรายที่จะเกิดแก่ลูก

ข. มืออยู่คนหนึ่งบิดามารดาบอกว่าอย่าไปเลยเกรงจะมีอันตราย เด็กคนนั้นเฝ้ารบกวณขออนุญาตจนในที่สุดพ่อแม่ก็ว่าอยากจะไปก็ตามใจ

ค. นาที่อันน่าหวาดเสียวคือตอนที่พวกโจรได้หันปืนกลกราดพวกนักเรียน เสียงกระสุนปืนเปรี้ยงปร้าง เสียงร้องกรีดกราด และกลืนเลือด ทำให้เด็กเหล่านั้นตกใจจนเสียนสติ เมื่อเสียงปืนสงบปรากฏว่าพวกโจรถูกยิงตายหมด แต่นักเรียนก็ต้องเสียชีวิตไปหลายคน

ง. นักเรียน 100 คนนั้นออกเดินทางไปพักค้างแรมที่โรงเรียนแห่งหนึ่งเมืองมะลือต คือนั่นขณะที่ทุกคนกำลังนอนหลับอย่างสุขอารมณ์ ในตอนกลาง ๆ ก็ต้องตื่นขึ้นด้วยความตระหนกตกใจเป็นที่สุด เพราะมีเสียงปืนกลดังลั่นราวกับประทัดแตก

จ. เด็กเหล่านั้นถูกพวกอาหรับบุกเข้าจับเป็นตัวประกัน แต่รัฐบาลอิสราเอลตัดสินใจให้ทหารบุกเข้าไปในโรงเรียน เพื่อกวาดล้างพวกโจรที่คุมตัวเด็ก

ฉ. ที่ในห้องเรียน ทหารได้พบสมุดเด็กนักเรียนหญิงคนหนึ่ง ในหน้าสุดท้ายของสมุดนั้นมีตัวหนังสือเขียนว่า

ช. “ลูกขอโทษคุณพ่อคุณแม่ที่ไม่เชื่อฟังคำห้าม ลูกหวังว่าคงจะได้พบคุณพ่อคุณแม่ในโลกหน้า”

ซ. มันเป็นเวลาปิดภาคเรียน โรงเรียนมัธยมในเมืองซาฟต์กับฮัดซอร์ ประเทศอิสราเอล จึงจัดนำนักเรียนไปทัศนศึกษาเพื่อการศึกษาและพักผ่อน ก็เป็นอย่างโรงเรียนทั่ว ๆ ไปที่จะต้องให้นักเรียนขออนุญาตจากผู้ปกครองเสียก่อน

เรื่องที่ 1.2

ส่วนประกอบของย่อหน้า

ในแต่ละย่อหน้าจะมีส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ

1. ส่วนใจความสำคัญ คือ ประเด็นสำคัญที่ต้องการจะกล่าวถึงในย่อหน้าแต่ละย่อหน้า ประเด็นสำคัญนี้บางครั้งก็ไม่ได้เขียนเป็นประโยค แต่เมื่ออ่านแล้วจะจับประเด็นได้ แต่บางครั้งก็เขียนเป็นประโยคชัดเจนในย่อหน้าเรียกว่าประโยคใจความสำคัญหรือประโยคกฤษฎา

2. ส่วนขยาย หมายถึง ข้อความต่าง ๆ ที่อธิบายให้รายละเอียดหรือยกตัวอย่างเพื่อประกอบให้ผู้อ่านเข้าใจประเด็นสำคัญในย่อหน้าเพิ่มมากขึ้น

ในงานเขียนย่อหน้าเป็นเครื่องหมายบอกการเริ่มต้นเนื้อหาในความหนึ่ง ๆ เมื่อเนื้อความเปลี่ยนไปย่อหน้าก็ต้องเปลี่ยน ฉะนั้นในงานเขียนต่าง ๆ ย่อหน้าจึงช่วยแบ่งความคิด แบ่งที่พัสายตา แบ่งความสนใจ และแบ่งกลวิธีการเล่นตัวอักษร จัดได้ว่าย่อหน้าเป็นอวัจนภาษาประเภทหนึ่งที่ช่วยเสริมในการอธิบายงานเขียนให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายมากขึ้น

การเขียนประโยคใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า

ประโยคใจความสำคัญ คือ ประโยคที่มีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องทั้งหมดในย่อหน้านั้น ๆ หรือเป็นประโยคที่กล่าวถึงความคิดที่สำคัญที่สุดของย่อหน้านั้น ประโยคใจความสำคัญสามารถวางตรงจุดใดของย่อหน้าก็ได้ ดังนี้

1. ประโยคใจความสำคัญอยู่ต้นย่อหน้า เป็นย่อหน้าที่กล่าวถึงจุดสำคัญก่อนแล้วขยายให้รายละเอียด ต่อมาเป็นการลำดับความจากข้อสรุปไปสู่รายละเอียด

ตัวอย่าง

ความรู้ทั่วไปเป็นรากฐานอันจำเป็นอย่างหนึ่งของการสนทนา ผู้มีความรู้ทั่วไปดีจะสนทนาได้อย่างสนุกสนานยิ่งขึ้น กล่าวได้ว่าการสนทนากับผู้มีความรู้ทั่วไปนั้นก็เสมือนหนึ่งการไปเดินเล่นในหมู่บ้านหรือจังหวัดกับผู้มีความเข้าใจในท้องถิ่นนั้น ๆ ดี ซึ่งทำให้การท่องเที่ยวของเราเป็นไปอย่างสนุกและได้รับความรู้สมกับความเหน็ดเหนื่อย บุคคลผู้ที่มีความรู้ทั่วไปดีจะใช้ถ้อยคำที่มีรสชาติ มีสีสันวรรณะ มีความเข้มแข็ง มีความลึกซึ้งดูดี เป็นเครื่องช่วยปลุกความสนใจของผู้สนทนาเป็นอย่างดี

2. ประโยคใจความสำคัญอยู่กลางย่อหน้า เริ่มด้วยการเกริ่นนำก่อนแล้วจึงตามด้วยประโยคใจความสำคัญไว้ตอนกลางของย่อหน้า จากนั้นขยายความให้ชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง

ตัวอย่าง

“บุญ” ได้มีคำแปลไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานว่า “เครื่องชำระสันดาน ความดี กุศล ความสุข” โดยนัยนี้เราจะเห็นได้ว่า การทำบุญคือการทำความดี การทำความดีทุก ๆ อย่างย่อมไม่มีจำกัดขอบเขต หรือจำกัดเวลาใด ๆ ถ้าหากเป็นความดีแล้วจะอย่างไร หรือทำเมื่อไรก็นับเป็นบุญทั้งสิ้น

3. ประโยคใจความสำคัญอยู่ท้ายย่อหน้า โดยการเริ่มย่อหน้าด้วยส่วนขยายก่อน แล้วนำมาสู่ประโยคใจความในตอนท้าย เป็นการสรุปรายละเอียดย่อหน้านั้น

ตัวอย่าง

ในวงการธุรกิจ การสื่อสารด้วยวิธีการเขียนเป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญยิ่ง การเขียนในทางธุรกิจมีหลายประเภท เช่น การเขียนเอกสารการประชุม การเขียนรายงาน การเขียนจดหมายธุรกิจ การเขียนเอกสารการจ้างงานและการสมัครงาน การเขียนเอกสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ การเขียนแต่ละประเภทมีวิธีการเขียนที่แตกต่างกัน ผู้ที่มีหน้าที่เขียนเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจจำเป็นต้องเลือกใช้วิธีการเขียนให้เหมาะสมกับการเขียนแต่ละประเภท

4. ประโยคใจความสำคัญอยู่ต้นและอยู่ท้ายย่อหน้า เป็นย่อหน้าที่กล่าวถึงจุดสำคัญและอธิบายให้รายละเอียด แล้วมาย้ำจุดสำคัญให้หนักแน่นอีกครั้ง หรือมีฉนวนก็เป็นย่อหน้าประเภทที่กล่าวถึงสาระสำคัญในตอนต้นแต่ยังกล่าวไม่หมด เพราะต้องการขยายความตอนนั้นให้ชัดเจนก่อน แล้วจึงมาต่อด้วยสาระสำคัญในตอนท้ายให้ครบความอีกทีหนึ่ง

ตัวอย่าง

การที่ชาวบ้านไปจัดงานรื่นเริงในวัดก็เพราะแต่ก่อนชีวิตของชาวบ้านผูกพันอยู่กับวัดอย่างใกล้ชิดตั้งแต่เกิดจนตาย เด็กเกิดมาก็ไปขอให้พระที่วัดทานตั้งชื่อให้ พอโตขึ้นมาหน่อยก็ไปเล่นที่ลานวัด ชนนัก หลวงพี่ หลวงน้า หรือหลวงลุงท่านก็ดุก็สั่งสอนไปเอง พอโตขึ้นเป็นหนุ่มก็บวชเรียนอยู่ที่วัด มีพระเป็นผู้สอนหนังสือและอบรมศีลธรรมจรรยา ตลอดจนใช้ชีวิตเป็นนักศึกษาวิทยาการต่าง ๆ เนื่องจากวัดเป็นแหล่งของศิลปกรรมเกือบทุกแขนง ฝีมือทางด้านสถาปัตยกรรมก็อยู่ที่พระวิหาร พระอุโบสถ หรือพระเจดีย์ จิตรกรรมก็อยู่ที่ฝาผนังโบสถ์ เพดานโบสถ์ ฝีมือการแกะสลักลวดลายปิดทองฝังมุกก็อยู่ที่ตู้พระไตรปิฎก ประติมากรรม ประติมากรรม ฝีมือการปั้นก็อยู่รอบพระเจดีย์หรือที่องค์พระปฏิมาเอง นอกจากนั้นวัฒนธรรมต่าง ๆ ก็อาศัยวัดเป็นที่แลกเปลี่ยน เสื้อผ้าของใครสวย เครื่องประดับของใครงาม แบบผมของใครเข้าท่าก็ได้เห็นกันที่วัด แล้วก็นำไปเป็นแบบอย่างแพร่หลายต่อ ๆ กันไป ใครจะทำบุญทำทานก็ไปนิมนต์พระที่วัด หรือถ้าเป็นเทศกาลก็ไปทำบุญที่วัด ท้ายสุดเวลาตายก็ไปเผาที่วัด เมื่อศูนย์รวมของชีวิตและศูนย์กลางของชาวบ้านอยู่ที่วัด งานรื่นเริงประจำปีก็เลยจัดขึ้นที่วัดเสียด้วยเลย

ในการสร้างย่อหน้า ควรคำนึงถึงตำแหน่งของประโยคใจความสำคัญในย่อหน้าด้วย เพราะตำแหน่งของประโยคใจความสำคัญอาจวางไว้ได้แตกต่างกัน คือ วางไว้ตอนต้นย่อหน้า วางไว้ตอนกลางย่อหน้า วางไว้ตอนท้ายย่อหน้า วางไว้ตอนต้นและตอนท้ายย่อหน้า ซึ่งการวางประโยคใจความสำคัญนั้น แล้วแต่วิธีการเขียนของผู้เขียน

กิจกรรมที่ 1.2

นักเรียนอ่านข้อความแต่ละย่อหน้า แล้วขีดเส้นใต้ประโยคใจความสำคัญของย่อหน้า

ตัวอย่าง

เมื่อใดก็ตามที่ธรรมชาติแตกสลาย ชีวิตทุกชีวิตก็มีอายุอยู่ได้ ทั้งป่าไม้ ดินและน้ำมีความผูกพันที่ต่างให้ซึ่งกันและกัน ทุกชีวิตบนพื้นพิภพจึงได้รับการโอบอุ้มให้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข ทรายเท่าที่ป่าไม่มีน้ำเป็นสายใยธรรมชาติเกี่ยวพันกันและกัน

1. อนึ่ง ผู้ที่แสดงตนเป็นคนเพียรแล้วก็เหมือนแสดงให้ปรากฏว่า ถ้าแม่ได้รับมอบให้กระทำการใดในหน้าที่ใด ก็คงจะใช้อุตสาหะ วิริยภาพโดยสม่ำเสมอ เพื่อทำกิจการนั้น ๆ ให้บรรลุถึงความสำเร็จด้วยดี จึงได้ ดังนั้นเมื่อผู้ใหญ่จะเลือกหาคนใช้ในตำแหน่งผู้บังคับบัญชาคน จึงพึงเล็งหาคนเพียรมากกว่าคนที่มิแต่เกียจคร้านหาความบากบั่นอดทนมิได้

(เมืองไทยงตั้นเถิด : พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

2. ผมเคยพูดกับเด็ก ๆ ว่า เด็กไทยมีลูกหินแค่สองลูกก็นั่งติดกันได้เป็นชั่วโมง ๆ หรือมีผ้าสองสามผืนก็สามารถคิดเกมมอญซ่อนผ้าได้ ทั้ง ๆ ที่ไม่มีเครื่องมือเลย นี่แสดงว่าเด็กไทยโดยกำเนิดโดยกรรมพันธุ์แล้วเป็นเด็กมีจินตนาการ ถ้าใครศึกษาจิตวิทยาพัฒนาการเด็กจะเถียงไม่ได้ คนไทยมีจินตนาการชอกแซกมาแต่เด็ก แต่ปัญหามีอยู่ว่าเมื่อโตขึ้นความสามารถนี้หายไปไหนหมด

(เมื่อฟ้าสาบ : มยุร วิเศษกุล)

3. การเข้าถึงชาวบ้านเป็นเทคนิคที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งในการปฏิบัติงาน อันจะสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างชาวบ้านกับนักพัฒนา เพื่อให้เกิดความนิยมนักพัฒนานี้ถ้อยและไว้วางใจ อันเป็นผลดีต่อการพัฒนาทั้งในด้านตัวชาวบ้านเอง และทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมือง รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ ความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนกับรัฐบาลอีกด้วย ถ้านักพัฒนาสร้างสัมพันธภาพกับชาวบ้านได้ดีเพียงไรก็เท่ากับได้สร้างสัมพันธภาพระหว่างประชาชนกับรัฐบาลเพียงนั้น การเข้าถึงชาวบ้านในหมู่บ้านจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการออกไปปฏิบัติงานพัฒนาเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

(เทคนิคการเข้าถึงหมู่บ้านของนักพัฒนา : สุเทพ ขวลิต)

4. การสูญเสียที่มีผลต่อสุขภาพจิต ได้แก่ การสูญเสียโดยที่ผู้นั้นไม่ต้องการ ไม่คาดคิดมาก่อน เช่น การสูญเสียเงินทองอย่างมาก การเสียคนรัก ของรัก ชื่อเสียงเกียรติยศ ความภูมิใจ ความสามารถ ตำแหน่ง หน้าที่การงาน ที่ทำให้ตนเองพอใจ มีความสุข และการขาดความผูกพันรักใคร่ ความสามัคคีกลมเกลียวและช่วยเหลือกันในครอบครัว

(การสูญเสียกับภาวะสุขภาพ : จิตชูติย์ ปานปรีชา)

5. คนไม่อ่านหนังสือคือคนถอยหลังอยู่ในสังคม เพราะทุกวันนี้โลกเจริญขึ้นอย่างไม่หยุดหย่อน มีเหตุการณ์ใหม่ ๆ ปรากฏสืบเนื่องกันอย่างไม่ขาดสาย ทุกคนที่หวังความก้าวหน้า จึงต้องตามเรื่องเหล่านี้ด้วยการอ่านอย่างมิหยุดยั้ง มิฉะนั้นเขาจะได้นามว่าเป็นผู้ถอยหลัง

(อ่านเพื่อความสมบูรณ์ : เจือ สตะเวทิน)

6. ขณะนี้ไม่ว่าท่านจะอยู่ ณ ที่ใด ที่บ้าน บนรถไฟ รถเมล์ ในห้องทำงาน บนสถานที่ราชการหรือที่ใดก็ตาม ท่านจะต้องใช้สายตาอ่านอยู่ตลอดเวลา ซึ่งแต่ละเราต้องยกเว้นในกรณีที่ท่านตาบอด เพราะท่านย่อมจะอ่านหนังสือในเล่มนี้ไม่ได้แน่ ยกเว้นแต่จะมีใครอ่านให้ท่านฟัง

(ศิลปะการอ่านหนังสือ : ครรชิต มัลลยวงศ์)

7. ชีวิตสังขารของมนุษย์ไม่ยั่งยืนยดยาวเหมือนเหล็กเหมือนศิลา โดยถึงว่าจะมีพ้ออยู่ขณะหนึ่ง ก็คงจะมีเวลาที่ไม่มีได้ขณะหนึ่งเป็นแน่แท้ ถ้าประพาศความชั่วเสียแต่ในเวลามีพ้ออยู่แล้ว โดยจะปิดบังซ่อนเร้นอยู่ได้ด้วยอย่างหนึ่งอย่างใด เวลาไม่มีพ้อ ความชั่วนั้นคงจะปรากฏเป็นโทษติดตัวเหมือนเงาตามหลังอยู่ไม่ขาด เพราะฉะนั้นจึงเป็นคนอ่อนน้อม วาง่ายสอนง่าย อย่าให้เป็นทริฐมานะไปในทางที่ผิด จึงประพาศติดตัวหันมาทางที่ชอบที่ถูกอยู่เสมอเป็นนิจเถิด

พระบรมราชาบาท : พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

8. ผลจากพายุภัยก็พรากรชีวิตพี่น้องของเราไปมากพอแล้ว แต่แม้จจุราชก็ยังไม่พอใจ การระเบิดของรถชนแก๊สที่ตลาดทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา เป็นฝันร้ายอีกครั้งหนึ่งของพี่น้องชาวไทยที่ต้องสูญเสียผู้เป็นที่รักไปนับร้อยชีวิต และขอให้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นบทเรียนอันขมขื่นแก่พี่น้องร่วมชาติทุกคน ให้ระลึกกันว่า การมุ่งดูในสิ่งที่ยังไม่รู้ว่าเป็นอะไร การไม่เชื่อฟังคำห้ามปรามของเจ้าพนักงาน ไม่ให้เข้าใกล้สิ่งที่เป็นอันตรายเป็นเรื่องที่จะละเอียดหรือไม่เอาใจใส่ นำพาไม่ได้อีกแล้ว

(ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2534)

9. สถาบันครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนเชิงคุณธรรมแก่ลูก สำหรับพ่อแม่ที่ไม่มีเวลาเลี้ยงลูกด้วยตนเอง โดยเฉพาะในครอบครัวเดี่ยว ความอบอุ่นในจิตใจเป็นสิ่งสำคัญ การปล่อยให้ลูกอยู่กับสื่อเทคโนโลยีมากเกินไป ลูกน้อยที่รักอาจชักจูงภัยร้ายมาเป็นเพื่อนสนิทโดยไม่รู้ตัว เสี่ยงเกิดพฤติกรรมหรือเหตุการณ์รุนแรงได้ ด้วยเหตุนี้ คุณพ่อคุณแม่ทั้งหลายควรเตรียมรับมือสู้รบกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ สร้างเกราะป้องกันอันตรายให้ห่างไกลบุตรหลาน

ระวีง! ชีวิตเสี่ยงภัยในโลกไซเบอร์ : กิตติยา ธนกาลมารวย

10. ความจริงคนทำอาชีพหมอไม่ทำให้รวยหรือร่ำรวย แค่พ้ออยู่พอกิจ การเป็นหมอที่ดีสำหรับผม มันไม่ได้อยู่ที่รางวัลอะไรนะ แต่อยู่ที่เราทำแล้วสบายใจมากกว่า สำหรับผมอะไรที่ทำแล้วดี สบายใจ ได้ช่วยคนอื่น ผมก็พร้อมที่จะทำ ผมมีคติประจำใจว่า การช่วยเหลือคนอื่นควรเป็นที่หนึ่ง

(หมอบ้านไกลใจงาม : ชิวจิต)

เรื่องที่ 1.3

ขอบเขตของเนื้อหา

การเขียนย่อหน้าควรวางขอบข่ายของเนื้อหาอย่าให้กว้างเกินไป ถ้ากว้างไปจะควบคุมการเขียนยาก จะได้ภาพไม่ชัดเจน มีโอกาสที่จะเขียนออกไปนอกเรื่องได้ง่าย ควรจำกัดขอบข่ายเนื้อหาอย่าให้กว้างเกินไป ต้องทำให้เนื้อหาแคบลงเรื่อย ๆ เพื่อความชัดเจนและสรุปเรื่องง่ายขึ้น

การเขียนย่อหน้าให้มีคุณภาพ

การเขียนย่อหน้าให้มีคุณภาพ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดแนวคิดสำคัญของเรื่องอย่างเดี่ยวในย่อหน้าหนึ่ง ๆ
2. เลือกเขียนคำสำคัญที่ครอบคลุมแนวคิดทั้งหมด สามารถนำมาถ่ายทอดความคิดได้
3. เลือกคำสำคัญไว้ในประโยคแรกหรือประโยคสุดท้ายของย่อหน้า หรือประโยคแรกและประโยคหลังเพื่อให้ครอบคลุมแนวคิดทั้งหมด
4. สร้างเอกภาพของแต่ละย่อหน้าโดยแสดงแนวคิดข้อเดียว และแต่ละแนวคิดต้องมีความสัมพันธ์กับย่อหน้าอื่น ๆ อย่างเหมาะสม
5. ความสั้นยาวของแต่ละย่อหน้าควรมีความงามในรูปประโยคและเหมาะสมกับเนื้อความ มีใจความสำคัญ แต่ละย่อหน้าควรอยู่ในช่วงที่ผู้อ่านสามารถพักสายตาและหยุดคิดตามแนวคิดที่มีในแต่ละย่อหน้าด้วย
6. เขียนเรื่องโดยบรรยายหรือพรรณนาต่อเนื่องกันไปตามลำดับเวลา ลำดับสถานที่ หรือลำดับเหตุการณ์

กิจกรรมที่ 1.3

นักเรียนคิดคำที่เกี่ยวข้องกับภาพให้ได้มากที่สุด แล้วนำคำเหล่านั้นมาแต่งประโยค 3 ประโยค เลือก 1 ประโยคมาเป็นประโยคใจความสำคัญ แล้วเขียนขยายความ 1 ย่อหน้า (10 คะแนน)

ตัวอย่าง

คำ

หาดแสนสุขลำป่า ธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยว ทะเลสาบสงขลา
เจียบสงบ ร่มรื่น งานชักพระ ลอยกระทง

ประโยค

- ๒ หาดแสนสุขลำป่าเป็นส่วนหนึ่งของทะเลสาบสงขลา
- ๒ สถานที่พักผ่อนที่เจียบสงบร่มรื่นด้วยทิวสนน้อยใหญ่
- ๒ หาดแสนสุขลำป่าเป็นสถานที่จัดงานชักพระและลอยกระทง

ย่อหน้า

หาดแสนสุขลำป่าเป็นส่วนหนึ่งของทะเลสาบสงขลา บรรยากาศเจียบสงบ ร่มรื่นด้วยทิวสน และต้นไม้เขียวใหญ่ อากาศเย็นสบาย เหมาะแก่การพักผ่อน ทั้งยังมีพื้นที่กว้างใหญ่สามารถรองรับผู้คนได้จำนวนมาก จึงใช้เป็นสถานที่ในการจัดงานประเพณีชักพระและลอยกระทง นับเป็นสถานที่พักผ่อนที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของจังหวัดพัทลุง

1.

2.

3.

4.

5.

เรื่องที่ 1.4

การขยายความในย่อหน้า

ก่อนเขียนควรระลึกอยู่เสมอว่า การขยายความในย่อหน้าให้ชัดเจนนั้น ข้อความทุกตอนที่มาขยายจะต้องช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจประเด็นสำคัญชัดเจนขึ้น หากข้อความขยายตอนใดไม่ชัดเจน ก็ต้องมีข้อความมาขยายให้ชัดเจนเป็นเรื่อง ๆ ไปตามลำดับ ไม่สับสน ดังจะเห็นได้จากการวิเคราะห์ย่อหน้าต่อไปนี้

1. การที่ชาวบ้านไปจัดงานรื่นเริงในวัดก็เพราะแต่ก่อนชีวิตของชาวบ้านผูกพันอยู่กับวัดอย่างใกล้ชิดตั้งแต่เกิดจนตาย

2. เด็กเกิดมาก็ไปขอให้พระที่วัดท่านตั้งชื่อให้

3. พอโตขึ้นมาหน่อยก็ไปเล่นที่ลานวัด

3.1 ชนนัก หลวงพี่ หลวงน้า หรือหลวงลุงท่านก็ดุก็สั่งสอนไปเอง

4. พอโตขึ้นเป็นหนุ่มก็บวชเรียนอยู่ที่วัด

4.1 มีพระเป็นผู้สอนหนังสือและอบรมศีลธรรมจรรยา

5. ตลอดจนใช้วัดเป็นที่ศึกษาวิทยาการต่าง ๆ เนื่องจากวัดเป็นแหล่งของศิลปกรรมเกือบทุก

แขนง

5.1 ฝีมือทางด้านสถาปัตยกรรมก็อยู่ที่พระวิหาร พระอุโบสถ หรือพระเจดีย์

5.2 จิตรกรรมก็อยู่ที่ฝาผนังโบสถ์ เพดานโบสถ์

5.3 ฝีมือการแกะสลักลงรักปิดทองฝังมุกก็อยู่ที่ตู้พระไตรปิฎก ประติมากรรม ประติมากรรม ฝีมือการปั้นก็อยู่รอบพระเจดีย์หรือที่องค์พระปฏิมาเอง

6. นอกจากนั้นวัฒนธรรมต่าง ๆ ก็อาศัยวัดเป็นที่แลกเปลี่ยน

6.1 เสื้อผ้าของใครสวຍ

6.2 เครื่องประดับของใครงาม

6.3 แบบผมของใครเข้าทำก็ได้เห็นกันที่วัด แล้วก็นำไปเป็นแบบอย่างแพร่หลายต่อ ๆ กัน

ไป

7. ใครจะทำบุญทำทานก็ไปนิมนต์พระที่วัด

8. หรือถ้าเป็นเทศกาลก็ไปทำบุญที่วัด

9. ทำยสุดเวลาตายก็ไปเผาที่วัด

เมื่อศูนย์รวมของชีวิตและศูนย์กลางของชาวบ้านอยู่ที่วัด งานรื่นเริงประจำปีก็เลยจัดขึ้นที่วัดเสียด้วยเลย

การขยายความในย่อหน้าช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจประเด็นสำคัญชัดเจนขึ้น หากข้อความขยายตอนใดไม่ชัดเจนก็ต้องมีข้อความมาขยายให้ชัดเจนเป็นเรื่อง ๆ ไปตามลำดับ และต้องไม่สับสนเพื่อความเข้าใจของผู้อ่าน การขยายความจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างมากในการเขียนย่อหน้า

วิธีการขยายความในย่อหน้า

เมื่อได้ประโยคใจความสำคัญแล้ว จะต้องหาข้อความอื่น ๆ มาสนับสนุนประโยคเพื่อเป็นการขยายความให้ชัดเจนมากขึ้น โดยข้อความที่มาสสนับสนุนประโยคใจความนั้นต้องมีเนื้อหาสาระที่ดีด้วยการหาประโยคมาขยายความใช้วิธีการได้หลายแบบดังนี้

1. ขยายโดยการอธิบาย เป็นการขยายโดยวิธีอธิบายให้ละเอียด หรือให้คำจำกัดความเกี่ยวกับใจความสำคัญเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจหรือรู้เรื่องราวนั้น ๆ ได้อย่างสมบูรณ์

ตัวอย่าง

การยึดเยียดมี 2 อย่าง คือ ยึดเยียดเนื้อหาและยึดเยียดความคิด ยึดเยียดเนื้อหาหมกมุ่นด้วยการเรียนแบบท่องจำ คือเอามาสอนให้จำเข้าไป ๆ ไม่รู้จักคิดหรือคิดไม่เป็น ส่วนการยึดเยียดความคิดก็เป็นเรื่องลัทธิหรือยึดใส่ความเชื่อ ซึ่งทำให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสคิดพิจารณา เลือกตัดสินใจด้วยตนเอง นำไปสู่ผลเสียคือไม่รู้จักคิดหรือคิดไม่เป็น ปิดกั้นพัฒนาศักยภาพและขัดต่อความเป็นประชาธิปไตย

(ทางสายอิสรภาพของการศึกษาไทย : พระเทพเวที (ประยูร ธมฺมปญฺโญ))

2. ขยายโดยการยกตัวอย่าง เป็นการขยายโดยยกตัวอย่างมาประกอบใจความสำคัญ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจหรือเห็นด้วยกับเรื่องราวนั้น ๆง่ายขึ้น ตัวอย่างที่ยกควรให้ตรงตามเนื้อเรื่อง ไม่ยากหรือซับซ้อนเกินไป ควรสนับสนุนข้อความนั้น ๆ ให้ผู้อ่านเข้าใจหรือเห็นจริง ควรบอกด้วยว่าตัวอย่างนั้นเป็นเรื่องจริงหรือเรื่องสมมติ หรือเคยพบเห็นด้วยตนเอง สิ่งหนึ่งที่ผู้ฝึกฝนควรนึกถึงเสมอคือจะยกตัวอย่างประกอบเฉพาะเรื่องที่เข้าใจยากหรือยังไม่เข้าใจชัดเจน เรื่องที่ง่ายอยู่แล้วไม่ควรยกตัวอย่าง

ตัวอย่าง

ลักษณะความต่างของแต่ละคนได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ งานอดิเรก การมีส่วนร่วมในสังคม ชุมชน การเมือง การปกครอง กิจกรรมทางสังคมและทางศาสนา แม้กระทั่งกิจกรรมระดับมาตรฐานทางครอบครัวและกลุ่ม ได้แก่ ขนาดและโครงสร้างของครอบครัว ปัญหาที่อยู่อาศัยและเงื่อนไขอื่น ๆ ความสะดวกสบายในครอบครัว เช่น เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับอำนวยความสะดวก เตาแก๊ส เตาไฟฟ้า วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ

(ยุทธศาสตร์ทางปัญญาแห่งชาติ : ประเวศ วะสี)

3. ขยายโดยการกล่าวถึงเหตุผล เป็นการขยายโดยการแสดงเหตุผลที่ทำให้เกิดสิ่งนั้น ๆ หรือที่ทำให้เรื่องราวเป็นอย่างนั้น เหตุผลที่นำมาแสดงควรเป็นเหตุผลที่มีทางเป็นไปได้ หรือพิสูจน์ว่าเป็นจริงแล้ว หรือเป็นเหตุผลที่คนทั่วไปยอมรับ ไม่ใช่ถือเอาผู้เขียนเป็นหลัก โดยการยกเหตุผลประกอบ

ตัวอย่าง

...แต่คนกรุงศรีอยุธยาหรือก่อนหน้านั้น รู้จักแน่ ๆ เพราะติดต่อการค้ากับนานาชาติ และมีอาหารทะเลกิน โดยแม่ค้าหัวเมืองชายทะเล เช่น เมืองเพชรบุรีนำมาขาย

(ชาวสยามกับทะเล : สุจิตต์ วงษ์เทศ)

4. ขยายความโดยการเปรียบเทียบ เป็นการขยายโดยการเปรียบเทียบ อาจเป็นการเปรียบเทียบกับสิ่งที่ตรงกันข้าม เพื่อให้เห็นชัดเจนขึ้น เช่น ขาวกับดำ หรือการเปรียบเทียบทำนองอุปมาอุปไมยที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวนั้น ๆ ได้ง่ายขึ้น เปรียบเทียบสิ่งที่ไม่รู้กับสิ่งที่รู้ เปรียบเทียบนามธรรมกับรูปธรรม เป็นต้น

ตัวอย่าง

ต้นไม้มีมันคล้าย ๆ กับคน ต้นบานชื่นนี้ฉันไปซื้อต้นเล็ก ๆ ที่เขาปลูกเพาะมาแล้วมาปลูก แต่มันก็งามและแข็งแรงดี เพราะอะไรหรือ เพราะคนที่ขายนั้นเขายังรู้วิธีว่าจะเพาะอย่างไร ซึ่งฉันไม่สามารถทำได้เช่นเขา เมื่อฉันเอามาปลูก ฉันต้องดูแลใส่ปุ๋ยเสมอเพราะดินที่นี่ไม่ดี ต้องคอยรดน้ำพรวันดินบ่อ ๆ ต้องเอาหญ้าและต้นไม้โตออกเด็ดดอกไม้ที่เสีย ๆ ทั้ง คนเราก็ก็นั่นแหละ ถ้ามีพันธุ์ดี เมื่อเป็นเด็กก็แข็งแรง ฉลาด เมื่อพ่อแม่คอยอบรมสั่งสอน เด็กเอาของเสียออกบ้างและหาปุ๋ยที่ดีใส่อยู่เสมอ เด็กคนนั้นก็จะเป็นคนที่เจริญและดีเหมือนกับต้นไม้และดอกบานชื่นนั้น

(พระราชดำรัส : สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี)

กิจกรรมที่ 1.4

จากประโยคใจความสำคัญที่กำหนดให้ในแต่ละย่อหน้า นักเรียนเขียนขยายความโดยให้เนื้อเรื่องมีความสัมพันธ์กัน (10 คะแนน)

1.

หนังตะลุง คือ ศิลปะการแสดงประจำท้องถิ่นอย่างหนึ่งของภาคใต้

.....

.....

.....

.....

หนังตะลุงเป็นการเล่าเรื่องราวที่ผูกร้อยเป็นนิยาย

.....

.....

.....

.....

อุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดงหนังตะลุงที่สำคัญ ได้แก่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....ถือว่าเป็นนายหนังที่ประสบ ความสำเร็จในอาชีพโดยแท้จริง

2.

โพนเป็นภาษาท้องถิ่นของจังหวัดพัทลุง รูปร่างคล้ายกลองทัด.....

.....

.....

.....

ก่อนที่วันออกพรรษา ประมาณ 1 เดือน วัดวาอารามต่าง ๆ มักจะทำโพน

เมื่อแต่ละวัดหุ้มโพนเสร็จใหม่ ๆ

.....

.....

.....อันเป็นที่มาของการแข่งโพน

งานประเพณีแข่งโพน-ลากพระ.....

.....เพื่ออนุรักษ์

และส่งเสริมให้เป็นศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีอันมีค่าของไทยต่อไป

บรรณานุกรม

ธีรวัฒน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ. (2556). การอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ภาคภูมิ วรรณภา. (2554). การเขียนเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : อินทนิล.

เสนีย์ วิลาวรรณ และคณะ. (2557). การเขียน 2 ม. 4-6. กรุงเทพฯ : บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.

เสนีย์ วิลาวรรณ และคณะ. (2557). ภาษาไทย ม.5 เล่ม 1. กรุงเทพฯ : บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.